

ARVAMUS

Asutati kodanikuliikumine Päästkem Eesti Metsad

16. aprillil kogunesid Tallinna ülikoolis Eesti metsade tuleviku pärast mures olevad inimesed ja kodanikühendused ning asutasid kodanikuliikumise Päästkem Eesti Metsad, mille eesmärk on peatada Riigimetsa Majandamise Keskuse (RMK) reform ning metsaseaduse muutmine selles kujul, mis tulevikus võimaldab riigil metsad maha müüa või rendile anda. "RMK reformi tagajärg ei ole mitte efektiivsus, vaid riigi suutmatu metsi majandada. Metsaseaduse muudatused teevad hilisema metsa müügi lihtsaks ja toovad kasu vaid kitsale ringkonnale," ütles kodanikuliikumine Päästkem Eesti Metsad juhatase liige Lauri Läänemets.

Lisaks inimeste teavitamisele soovib kodanikuliikumine kohtuda keskkonnaministri ja RMK nõukoguga. "Usume, et keskkonnaminister saab aru uue metsaseadusega seonduvatest probleemidest ja kuulab seekord peale enda erakonna ka teiste osapoolte arvamusi," märkis Läänemets. Päästkem Eesti Metsad kutsub kõiki eestlasi ja organisatsioone kodanikuliikumisega liituma aadressil www.hooliveesti.ee.

Kodanikuliikumise asutasid Eesti üliõpilaste keskkonnakaitse ühing SOREX, Tartu üliõpilaste looduskaitsering ning loodushoiu klubi. Lisaks organisatsioonidele kuuluvad ühendusse üliõpilased, õppejõud ja metsamehed. Suhtlusportaali orkut kaudu toetab liikumist 1200 inimest.

TR

KIRI

Olen korduvalt pöördunud Türi vallavalitsuse ametnike poole, aga pole oma küsimusele selget vastust saanud.

Katsetan seekord avaliku küsimusega Türi Rahvalehe kaudu. Lugesin Türi valla kodulehelt, et väikseim kogus prügi, mida vähemalt 1x kuus individuaalmajapidamisest prügmäele viiakse, on 80 liitrit.

Kuidas see 80 liitrit on arvatud? Millest koguneb 1-3 inimesega majapidamisest prügi 80 liitrit? Eeldusel, et taara ja vanapaber on eraldi kogutud nagu seadus ette näeb.

Aktsepteerin ka vastust: „laest võtsime, tundus ilus number...“

türilane

VASTUTAJA VASTAB

Üleriigiliselt on tehtud uuringuid, kui palju tekib ühe elaniku kohta segaolmejäätmeid ja see kogus on keskmiselt 1 kg inimese kohta päevas. Täna on näha, et Türi on kodanikud hakanud hoolega jäätmeid sorteerima ja see kogus, mis läheb lõpuks segaolmejäätmete konteinerisse võib olla väiksem.

Korraldatud jäätmeveo konkursi Türi vallas võitis Adelan Prügi-veod ja lepingus on märgitud, et väikseim konteiner pere kohta on 80 liitrit. Äravedu toimub Türi linnas vähemalt üks kord kuus ja üheski määruses pole öeldud, et tühjendamise toimub vaid juhul, kui konteiner on saanud ääretasa täis. Regulaarselt tühjendatakse ka konteinerid, mis on pooltühjad.

Kui Teie peres on 1-3 inimest, siis 80 liitrist konteinerist peaks piisama ja äraveo hind 30 krooni kuus ei tohiks olla liialt koormav. Ka vanapaberi äraveo osas on Türi vallavalitsus elanikele vastu tulnud ja tasub osaliselt paberikonteinerite tühjendamise kulud, mis ei ole mitte pisikesed.

OTT VILUSAAR

vallavalitsuse keskkonnaspetsialist

KIRI

Eakate võimlemisrühmale Elurõõm saabus kevad toreda üllatusega – rühm sai meeldivad T-särgid. Särkide saamise organiseeris ringjuht Sirje Nurk, suur kummardus talle kõikide võimleja poole. Nüüd püüavad kõik võimelda naeruisi. Meeldiv on ühtne tunne, mis kutsub igal laupäeval kõiki kohal olema. Kevadel kavatsen ühtse perena ka ekskursioonile minna.

EDDA KÜLASALU

Erakogu

20 aastat tagasi asutati Türi muinsuskaitse klubi

Lõpetades Kohtu tänava väikeses räämas surnuaias koristustöid, mindi 21. aprillil 1988 ühiselt keskkooli suurde hoonesse muinsuskaitse klubi asutama. Asutajaliikmeteks olid A. Pajur, J. Saare, H. Tammisto, A. Raudjal, T. Niinesaar, L. Ainvere, H. Toome, E. Kulasalu, L. Tõnisson, S. Reispas, E. Kivi, E. Ruisu. Klubi esimeheks valiti Ago Pajur, abiks Hendrik Tammi. Et muinasajal moodustas Türi kihelkond Alempoise väikemaakonna, sai klubi nimeks Alempoise Muinsuskaitse Klubi.

Tegevussuundadeks valiti kalmistute korrastamine, Türi ajaloo, mälestuste ja kultuuriväärtuste kogumine ja uurimine.

Pidevaks tööks ja tegevuseks sai algul Kohtu tänava, siis ka Kesklinna kalmistu korrastamine. Õpilaste abiga tehti kalmistute planeeringud ja märgiti säilinud hauatähiste

alusel üles väikeses surnuaias 68, kesklinna surnuaias aga üle 600 matuse. Osaliselt saab neid planeeringuid ka praegu kasutada.

20. juulil tuli kõne alla Vabadussõja ausamba taastamise küsimus. Hakati koguma andmeid samba lõhkujate kohta, aga see jäi lõpetamata. Kaua otsiti mitmesuguste ütluste järgi samba üksikuid osi. Kandiline sokliosa leiti EPT territooriumilt, astmed ja obelisk raiuti uuesti.

Samba taastamiseks valiti linnarahva poolt komisjon koosel Sus R. Kaarjas, A. Kivimäe, J. Arvola, U. Muuk, A. Pajur, H. Tammisto, V. Kald, T. Talviste, H. Rõuk, H. Toome. Üldkoordineerijaks valiti Jaan Arvola. Kohe hakati organiseerima ausamba valmistamiseks korjandust. Kogumislehtede ja karbi korjandusega koguti 2175 rubla. Abistasid kolhoosid, linna täitevko-

mittee ja ettevõtted. Korjandus võeti üles kolmel kirikukontserdil.

Palju tööd nõudis mahajäetud kalmistu kordategemine. Ausamba lähedased teed korrastati, puhastati hauaplatsid, parandati müüri ja väravaid. Suure rahvahulga osavõtul avati Türi kihelkonnapäevade raames 11. augustil 1990 Vabadussõjas langenute ausammas.

1988. aasta sügisel asus Ago Pajur õppima Tartu Riikliku Ülikooli aspirantuuri. Tema asemel valiti klubi esimehe kohale Vladimir Daniel, keda hiljem asendas Alfons Jakobson.

Klubi tähistas uudsena hingede päeva 2. novembril 1988.aastal. Loe ti luulet, mängis orkester Music Varia A. Staveli juhatusel. Hingepäeva sisust katoliiklikus kirikukultuuris rääkis Ago Pajur. Osavõtjaid oli palju, kalmistu säras küünlatuledes.

Uus oli ka Tartu rahu tähistami-

ne 2. veebruaril 1990.aastal. Korraldasime kultuurimajas Tartu rahu õhtu kõne ja kontserdiga. Hommikul kell 10 aga helisesid kirikukellad ja tänavatel peatus liiklus.

Tähistasime kultuuriinimeste A. Tõnissoni, A. Treufeldti ja M. Koigi juubelitähtpäevi. Võtsime osa Järvamaa teiste muinsuskaitseklubi tegevusest. Jaan Arvola ettevõtmisel tähistati A. Adamsoni ja H. Saksa hauad mälestuskividega. Tähtsimeid paigutati endise kihelkonnakooli hoonele ning majadele, kus elasid kirjanik E. Vaigur ja linnapea A. Viirmaa.

Muinsuskaitse tegevus vabariigis hakkas muutuma poliitiliseks, meie klubi tegevus hakkas seetõttu vaibuma, kuni lõppes eesenesest.

EDITH RUISU

Alempoise Muinsuskaitse Klubi asutajaliige

EELK Kirikukogu koguneb Türi

Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku (EELK) põhikirja järgi on tema kõrgemaiks seadusandlikuks organiks Kirikukogu ja selle otsused on kohustuslikud tervele kirikule, tema ametiisikutele ja kogudustele. Kirikukogu liikmed on ameti poolest peapiiskop, piiskop, kantsler, assessorid ja EELK kõigi 12 praostkonna praostid. Lisaks neile kuuluvad Kirikukogusse veel igast praostkonnast praostkonna esinduskogu ehk sinodi poolt valitud kolm esindajat ja kaks peapiiskopi poolt nimetatud kaplaatiide esindajat. Kirikukogu valitud liikmete volitused kestavad neli aastat. Kirikukogu koosolekut juhatab peapiiskop või kirikukogu poolt valitud abijuhataja. Kirikukogu tegutseb enda vastu võetud dokumendi alusel. Niisiis võib Kirikukogu teatud mõttes nimetada kiriku parlamendiks.

Kirikukogu käib korraliselt koos kaks korda aastas, kevadel ja sügisel. Kui sügisel istungid toimuvad tavaliselt Tallinnas, siis kevadised, n.ö. väljasõiduistungid toimuvad kusagil väljaspool Tallinna. Seekordse kevadise istungijärgu paigaks on valitud Türi kolledž. Selle direktress Helle Raudsepp oli lahkesti nõus meid võõrustama.

Kirikukogu algab traditsiooniliselt armulauaga jumalateenistusega, seekord siis Türi kirikus 29. aprillil kell 9 hommikul. Jumalateenistusel kõneleb meie kiriku peapiiskop Andres Pöder ja sellel teenistusel võivad osaleda kõik soovijad. Seejärel, orienteeruvalt kell 10.30 algab Kirikukogu koosolek Türi kolledžis.

Kevadisel koosolekul tehakse tavaliselt kokkuvõtteid möödunud aastast. Peapiiskop esitab

oma ettekande EELK 2007.aasta tegevusaruande põhjal. Seejärel esitatakse kinnitamiseks EELK Konsistooriumi (kirikuvalitsuse) 2007.aasta eelarve täitmise aruande eelnõu. Mõlemale aruandele annab oma hinnangu ka EELK revisjonikomisjon. Erandlikuks teeb selle kirikukogu istungi see, et esmakordselt meie kiriku ajaloos tahetakse kinnitada EELK arengukava aastani 2017. Arengukava määrab kindlaks kiriku põhilised arengusuunad ja tegevuskava nende teostamiseks. Kuna läheneb ka korraliste valimiste tähtaeg, kui valitakse taas kogudustele uued nõukogud, juhatused, sinodisaadikud ja kirikukogu saadikud, siis määratakse ka nende valimiste läbiviimise aeg.

Need on põhilised päevakorrapunktid, mis selle kirikukogu istungijärgu ees seisavad. Lisan-

duvad veel mõned teemad nagu Prangli koguduse EELK-sse vastuvõtmine, EELK Konsistooriumi 2008.aasta lisaelarve vastuvõtmine ja mõned asendusvalimised. Seda kõike on üheks päevaks päris palju ja istungitöötab tulla pingeline.

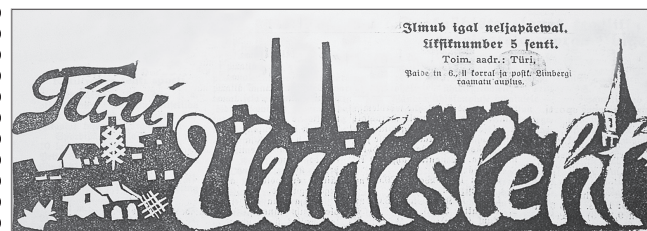
Loomulikult lisandub siia ka n.ö. kuluarides toimuv: vanade sõprade rõõmsad kohtumised ja ilmselt ka eriarusaamade kokkupõrked, kuid lõpuks otsustatakse kõik ikkagi demokraatlikult hääletamise teel nagu ühes korralikus parlamendis tavaks.

Niisiis on tuleval teisipäeval Türi EELK esindajaid üle terve Eesti ja Türi kolledži paigaks, kus võetakse vastu kogu kiriku tuleviku seisukohalt tähtsaid otsuseid.

TEET HANSCHMIDT

EELK Türi koguduse õpetaja

TÜRIL 75 AASTAT TAGASI

29. aprill 1933

Türi mütsikaupmees Baumwerk „boikoti“ alla. Kärarikas töötute koosolek nõuab internatsionaali ja leiba.

Teisip., 25. skp. pidasid Türi töötud oma üldkoosolekut. Koosolek kujunes õige kärarikaks ja laskus ise-qi päevakorra punktist kõrvale, kohati minnes isegi isiklikeks arvete õiendamiseks ja vastaserakonna demagoogia tegemiseks. Koosolekust võttis osa üle 150 töötut. Koosoleku juh. valiti Braseld, kirjatoim. Härman.

Toimkonna aruande kandis ette Weideman. Delegatsiooni aruande kandis ette Kirkmann.

Türi töötud on hädaabitöödeks saanud seni juba 1 milj. 800 000 senti.

1. mai pidusemist otsustati suurelt pidada. Rongikäigust võtavad osa kõik töölised ja töötud. Rongikäik algab kesklinnast ja läheb „Kolgatele“, kohale, kus 1905. lasti maha „mässumehed“. Seal edasi töölise kodusse. Rongikäik on lippudega ja loosungitega. Loosungiteks on: „Faschiismi vastu“, „tööd ja leiba“, „poliitvangide vabastamist“ jne. Raskusi tekitas muusikakoori muretsemine, kuna tuletõrje ork. juht ei olnud nõus internatsionaali mängima ja ei lubanud ka meeskonnal minna mängima. Sellepeale vaadatamata olid 12 mängijat ilma ork. juhita nõus tulema rongikäiku mängima.

Üldkoosolek avaldas umbusaldust senisele töötute toimkonnale. Toodi ette, et toimkonna koosolekul on toimk. Liikmed Kärner ja Weideman „korini“ juua täis olnud ja süüdistanud delegatsiooni liikmeid, et need olla Tallinnas käies kaevamas käinud Türi linnavalitsuse peale, et seal polevat kõik asjad korras. Sest millega seletada seda, et kohe peale töötute delegatsiooni Tallinnas käimist revidendid linnavalitsust revideerima tulnud. Üldkoosolek valis uue töötute toimkonna.

Üldkoosolek võttis veel vastu, kuulutada boikott mütsi ja pudukaupmehele H. Baumwerkile, kuna tema on majaomanike üldkoosolekul mõnitanud töötatöölise leivasaamist ja üldse hädaabitoide.